

"Levélmitva az ostonságot,
múltunkat, életünket és a győzelmink,
és jöj, mi igazán törtékek vagyunk,
nyisson ajtót nekünk a reményiség!"

(József Attila: Magyarok!)

Meghalt
idegen-
ben

„Mert gyáva volt és szolga volt
S életét élni sohse merte,
A sors, a sorsa,
Hajh be megverte, be megverte.”

(Ady: A fajtám sorsa)

MAGYAROK

...A film cselekménye persze egyetlen mondatba belefoglalható: tíz magyar paraszt elindul a hitleri Németországba, hogy meggazdagodjon, tíz ember találkozik e nagy kaland közepette a háborúval. S miközben a cselekmény pereg előttünk — remélhetőleg nem elfogultság erről beszélni — a magyar történelemről, történelmünk sorskérdéseiről gondolkodhatunk el magunkban... A film természetesen nemcsak egy történelmi esemény megidézése a képeknek, a hangoknak, az emberi beszédnek a segítségével; inkább vallomás arról, hogy az emberhez méltatlan történelemben is fellelhető a magasrendű erkölcs, a tisztességnek és a szépségnek a vágya. Úgy gondolom, hogy a filmnek éppen ezek a pontjai azok, amelyek maivá teszik a film gondolatvilágát, s ezzel a gondolatvilággal ifjabb és idősebb egyaránt azonosulhat.”

(Balázs József: **MAGYAROK**,
Filmszem, 1978/2.)

Színes magyar filmdráma.

Balázs József regényéből filmre írta és rendezte: **FÁBRI ZOLTÁN**.

Szereplők: Koncz Gábor, Papp Eva, Apor Noémi, Solti Bertalan, Gera Zoltán, O. Szabó István, Pápai Erzsi, Raksányi Gellért, Muszte Anna, Ambrus András, Szabó Sándor, Holl István, Szilágyi István

1977.

Lehetne parasztfilm, nem az. Lehetne egy történet a háborúról, a háborúból. Nem az. Lehetne a nemzeti önsiratás filmje: nem az, holott annak nagy divatja van. Siratni az tud, aki tudja, mit veszített. Aki tudja mit veszített, annak volt veszteni valója. De mi veszteni valója volt annak a tíz magyar parasztnak, akik ebben a filmben elindulnak szerencsét próbálni, a nincstelenségből a kiszolgáltatottságba? Furcsa folyamat tanúvá leszünk e film nézése közben: tíz ember, akik úgy szegődtek el Németországba béresnek, hogy az éppen folyó második világháborúról is alig tudtak valamit, az utolsó utáni pillanatokban megtanulják, hogy mit veszettek volna, ha emberi jogaikról akár csak csekélyke tudomásuk is van. Naponta kapják a lehető leggyakorlatibb leckét az emberi függetlenségéből, szabadságából, az elnyomóval szembeni ellenállásból; legyőzöttektől kapják ezeket a leckéket, francia hadifoglyoktól, közülük egy paptól. Ezek a foglyok már végigjárták azt az utat, amire a tíz magyar paraszt éppenhogy elkezd rálépni, az ő példájuk nyomán. Csak-hogy lehetetlen egy év alatt behozniuk a történelmi késést: hiába lesz képes egyikük-másikuk kisebb-nagyobb ügyekben szembeszegülni a följük rendelt Brainerrel; mikor hazatérően három férfi megkapja a SAS-behívót, elkeseredésükből csak lerészegedésre futja, az ellenállásra nem.

Fábi Péter: **FAJTÁM SORSA**
(A „DIALÓG” STUDIO FÜZETEI,
1978/II.)

„AZ EMBERI MÉLTÓSÁG
VÉDELME FOGLALKOZTAT”

Fábi Zoltán vallomása az ars poeticáról:

...Ha visszaemlékszem és elemezni próbálok a magam akkori helyzetét, azon kapom rajta magam, hogy a következő téma keresésénél — nyilván az átélt történelmi időszakból következően is — előtérbe lépett valami, ami mindennél jobban izgattott: az erőszak kérdése, az erőszak-tétel az emberen... Ez azóta is kísért. Furcsa belső igénnyé vált, örökké nyugtalanít... Abban a bonyolult korban, amelyben élünk, ahol az erőszak fellépése különféle formában, a legirtózatosabb megnyilvánulási formájában, a fasiszmusban, de a világ különböző tájain ma is szüntelenül jelen van, úgy érzem az embertelenség elleni tiltakozás kényszere olyan téma, amiről mindig szükségszerű és kell beszélni...”

(Filmkultúra 1973./2)